

Operator dźwięku

352111

Inna nazwa zawodu: dźwiękowiec, mikrofoniarz

Zadania i czynności

Operator pomaga realizatorowi dźwięku w nagraniu i opracowaniu warstwy dźwiękowej filmów lub programów telewizyjnych.

Na podstawie koncepcji nagrania dźwięku, ustalonej wspólnie przez reżysera, operatora obrazu i operatora dźwięku, kompletuje niezbędny sprzęt i sprawdza jego sprawność techniczną. Opiekuje się sprzętem na planie zdjęciowym, odpowiada również za jego właściwe zapakowanie do transportu i przechowywanie w terenie.

W studio lub na planie filmowym rozmieszcza zgodnie z instrukcją operatora dźwięku mikrofony, podłącza je i sprawdza ich gotowość do pracy (np. czy nie występuje sprzęgnięcie dźwięku). Przypina mikrofony osobom występującym w programie czy filmie.

W czasie rejestrowania ujęć filmu lub programu telewizyjnego obsługuje mikrofony kierunkowe (osadzone na tyczkach, wysięgnikach), które przybliża do występującej osoby lub innego źródła dźwięku.

Istotnym zadaniem asystenta jest czuwanie nad materiałem nagraniowym - opisywanie nagranych taśm, a w wypadku nagrań do filmu na nośniku światłoczułym przekazanie ich do obróbki (ścieżkę dźwiękową trzeba dopiero zgrać z obrazem).

Operator dźwięku może również powierzyć swemu asystentowi samodzielne opracowanie koncepcji nagrania - rozmieszczenie mikrofonów i obsługę aparatury nagrywającej.

Rolę asystenta można krótko scharakteryzować jako terminatora, który pomagając mistrzowi poznaje tajniki zawodu. Asystent ma również możliwość przedstawiania własnych pomysłów i twórczego udziału w realizacji filmu czy programu telewizyjnego.

Środowisko pracy

materiałne środowisko pracy

Asystent operatora dźwięku (operator dźwięku) pracuje w studiu filmowym lub telewizyjnym oraz na planach zdjęciowych filmów i programów TV, które mogą być zlokalizowane w najróżniejszych miejscach, zarówno w niewielkim pokoju, jak na stadionie sportowym, na miejskiej ulicy czy nadmorskiej plaży.

W studiu telewizyjnym i na planie filmowym pewne zagrożenie stwarzają przemieszczające się urządzenia (np. wysięgniki z mikrofonami) i spadające przedmioty (np. lampy studyjne).

Zainstalowaniem mikrofonów na planie zdjęciowym w żądanym miejscu łączy się czasem ryzykiem wypadku - zdjęcia mogą być kręcone w

najróżniejszych niebezpiecznych warunkach, np. z dachu jadącego pociągu czy w pobliżu dzikich zwierząt.

warunki społeczne

Istotną cechą tego zawodu jest stała współpraca z operatorem dźwięku oraz innymi członkami zespołu twórczego przygotowującym film lub program telewizyjny.

warunki organizacyjne

Pora i godziny pracy są zmienne - wynikają z organizacji pracy nad przygotowaniem filmu lub programu TV. Czasem można pracować przez wiele dni po kilkanaście godzin, również w nocy. Wyjazdy w teren na zdjęcia do programów mogą zajmować nawet kilka dni. W wypadku pracy przy realizacji filmu fabularnego wyjazdów na plan zdjęciowy, w najróżniejsze miejsca, może być nawet kilkadziesiąt i razem mogą zająć kilka miesięcy.

Asystent operatora w stacjach telewizyjnych jest pracownikiem etatowym, natomiast przy produkcji filmów zwykle jest angażowany na zasadzie umowy-zlecenia.

Asystent jest podporządkowany operatorowi dźwięku, który ocenia efekty jego pracy. Wykonywanie tej pracy łączy się z odpowiedzialnością za sprzęt nagraniowy dużej wartości.

Wymagania psychologiczne

Wykonywanie tego zawodu wymaga przede wszystkim dobrego słuchu i wrażliwości estetycznej na świat dźwięków.

Niezbędnymi cechami są: dobry refleks, umiejętność skupienia uwagi (trzeba natychmiast wychwytywać wszelkie zniekształcenia, zakłócenia, różnice poziomów dźwięku itp.) oraz wyobraźnia akustyczna.

Konieczna jest łatwość podporządkowania się dyspozycjom szefów - operatora dźwięku, operatora obrazu lub reżysera. Trzeba również wykazywać się umiejętnością samodzielnej pracy.

Istotne w tym zawodzie są zdolności techniczne.

Asystenta musi charakteryzować duża cierpliwość i sumienność - do wykonania nagrania jednego ujęcia często musi wielokrotnie zmieniać ustawienie mikrofonów.

W związku z różnymi powierzanymi mu zadaniami niezbędna jest łatwość przechodzenia od jednej czynności do drugiej, a także pracy w dużym tempie (czas realizacji filmów czy programów TV jest zwykle ograniczony).

Praca w stacji telewizyjnej lub przy produkcji filmów wymaga dużej odporności na zmęczenie fizyczne i przeciążenie psychiczne (krótkie terminy, odpowiedzialność za efekty kosztownego przedsięwzięcia, które wymaga współpracy wielu ludzi). Zespołowy charakter pracy ekipy realizującej film lub program telewizyjny sprawia, że wysoko cenionymi cechami są koleżeństwo, komunikatywność i łatwość we współpracy.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Pracaw tym zawodu wymaga przede wszystkim dobrego słuchu. Istotna jest też znaczna sprawność fizyczna (często trzeba dotrzeć mikrofonem w niebezpieczne miejsca). Osoby niepełnosprawne nie są zatrudniane.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Warunkiem podjęcia pracy jest ukończenie szkolenia w zakresie metod nagrywania dźwięku (np. w ośrodku szkolenia kadr telewizji publicznej). Asystentem może też zostać absolwent wyższych studiów realizacji dźwięku, który dopiero terminuje w zawodzie - jest to jednak sytuacja nader rzadka, gdyż to stanowisko pracy nie wymaga tak dużych kwalifikacji.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Można podjąć pracę w zawodzie również pod dłuższej przerwie - istotne są przede wszystkim umiejętności i doświadczenie. Trzeba jednak znać zasady obsługi najnowocześniejszego sprzętu.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

- operator dźwięku
- montażysta dźwięku
- asystent realizatora światła
- asystent realizatora obrazu

Polecana literatura

Wohl S., Zawody filmowe i telewizyjne, Wydawnictwo Radia i Telewizji 1976.

Borys-Damięcka B., Zasady realizacji audycji telewizyjnych, Ośrodek Szkolenia i Analiz Programowych TVP S.A., Warszawa 1996.